Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ВЫХОДЗІЦЬ ТРОЙЧЫ У ТЫДЗЕНЬ.

Рэдакцыя і Адміністрацыя — Востра-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 8—12 і 3—5.

АБВЕСТКІ: 1 радок перад тэкстам 4 рублі. 1 радок за тэкстам 2 рублі. З безработных за усю абвестку 2 рублі.

Год I. Пятніца, 20 чэрвеня 1919 г. № 24.

Чорная праца.

Бальшавікі і іх палітыка так абрыдлі ўсім у нашым краі ўчасе свайго панаваньня, што, калі прыйшлі польскія войскі, то а-маль ўва ўсіх на душы палягчэла, як быццам цяжкі камень зваліўся з плеч.

За польскімі войскамі прыйшлі мука, сала і інш. харчы, і галодныя людзі, пухшыя з голаду, патроху ачунялі.

Галодны люд кінуўся ў абʼяцьці «данайцам» нашых дзён і пад уплывам агітацыі вёрткіх і карыстаючых палітыкаў, пачаў прасіць аб далучэньні яго да сытай і шчасьлівай Польшчы.

Найбольш папрацавалі ў гэтым кірунку паны і ксяндзы-палянізатары.

Паўсюды сталі адбывацца «мітынгі» з аднэй прапазіцыяй: «до короны»!

Як піша наш карэспандэнт, «ў Сsend Саракпольскім касьцелі праз месяц май, замест маёвага набажэнства праклінаЛАСЯ Тарыба з Літвою, ну і з Беларусьсю. У ваколіцах Клюшчан зборшчыкі подпісаў «до короны» тлумачылі, што подпісы патрэбны *для атрыманьня харчоў*. А хто і мукі выракаўся, таго папросту змушалі. Дзеці да васьмёх гадоў і усе няпісьменныя мусяць ставіць крыжыкі».

Такая праца вялася і вядзецца, як нам ведама, ня толькі ў Саракпольскай парахвіі. Палянізатары паны і ксяндзы робяць сваю чорную працу па ўсей акупіраванай польскімі войскамі Беларусі, вымагаючы ад галодных людзей подпісаў аб далучэньні да Польшчы — за муку, сала і інш. прадукты.

Навет у Вільні, як мы паведамілі ў № 23 «Б. Д.», у 6 вучастку «польскія чыноўнікі адказалі замэльдаваць жыльцоў дома № 28, Полацкай вуліцы, дзеля таго, што ў гэтым доме знайшлося 7 беларусаў; чыноўнікі гэтыя вымагаюць, каб усе пісаліся палякамі, бо хто запішацца беларусам, дык не дастане прадуктаў ад горада».

Так працуюць чорныя польскія «маўры» «падлейшага гатунку», думаючы, што такімі спасабамі можна далучыць нас да Польшчы.

Не, паночкі! Ваша чорная праца дасьць неспадзеваныя для вас рэзультаты, бо навет і той, хто гатоў быў ісьці з вамі разам, пабачыўшы, куды вы кіруеце, зьверне на другую дарогу.

І нам ведама, што ува многіх мясцах Беларусі, дзе сялянства перш падпісалася пад рэзалюцыяй аб далучэньні да Польшчы, цяпер ужо крычаць аб другім—аб бым, што да Польшчы яны далучацца ня хочуць, бо хочуць быць незалежнымі.

Лук—аш.

АД РЭДАКЦЫІ.

Чародны нумэр выйдзе заутра

З гэтага часу газэта будзе штодзеннаю.

Хто прыезджае у Вільню і мае хоць калюцца часу пахваліцца сваімі мястовымі, месьцячковымі ці вясковымі навінамі; хто хоча сам даведацца аб патрэбных яму і грамадзе беларускіх справах і навінах ці дастаць беларускую літэратуру,—няхай ен будзе ласкаў не абмінуць сваю беларускую рэдакцыю.

Беларускае войска.

Беларускі зьезд Горадзеншчыны і Віленшчыны, адбыўшыся 9—11 чэрвеня ў Вільні, пастанавіў стварыць беларускае войска, каб яно 1) вяло барацьбу з бальшавікамі і 2) бараніла незалежнасьць Беларусі.

Такім чынам, беларусы ясна сказалі, што ім патрэбна с в а ё войска.

Да апошняй пары мы бачылі, што ўсякі, хто хацеў, меў магчымасць без ўсякай небясьпекі прыходзіць на тэрыторыю Беларусі і рабіць ў ёй сваю палітыку.

І немцы, і бальшавікі, і палякі, ні у кога (а таксама і ў нас) ня пытаючы, вялі і вядуць на тэрыторыі Беларусі вайну, руйнуюць і нішчаць нашу Бацькаўшчыну.

З намі ня лічыцца ніхто, каму трэба рабіць за наш рахунак сваю палітыку.

І ня толькі цяпер гэтак робіцца і ня толькі з намі так робяць, а рабілі так заўсёды і са ўсімі, хто ня меў сваёй арганізаванай вайсковай сілы.

І вось мы, беларусы, калі хочам, каб з намі лічыліся і каб мы маглі адбудаваць непадзельную і незалежную Беларусь, мы павінны стварыць с в а ё войска.

Самі гэтага зрабіць у цяперешнім часе мы ня можам, без дапамогі з боку.

Хто-ж нам паможа?

Мы лічым, што памагчы нам павінны перш усяго дзяржавы Антанты, а з імі і Польшча.

Польшча павінна падтрымаць пажаданьне Беларусаў стварыць с в а ё войска, але-ж і мець у тым самым часе на увазе, што беларускае войска не павінна будзе служыць Польшчы, а толькі сабе і ўсяму сьвету, калі яно будзе біцца з бальшавікамі і бараніць сваю незалежнасьць.

П. С—ка.

Больш асьцярожнасьці.

Нічога на сьвеце ня робіцца дарма. Пасьля пекных абецанак і адозваў, пасьля запэўненьняў «аб нашай і вашай вольнасьці» беларусы гатовы былі паверыць, што польская палітыка крыху зьмяніла даўнейшыя сярэднявяковыя прывычкі, крыху будзе лічыцца з інтэрэсамі іншых народаў. І, як гэта заўсёды з нашым братам бывае, мы пайшлі з радасьцю на спатканьне згодзе ды яшчэ ад сябе прыемнасьцяй розных нагаварылі. І, ведама, ашукаліся. Польская палітыка, відаць, вучылася у Пазнаню і цяпер на нашай зямлі акуратна прыкладае спосабы прускіх гакатыстаў. Разумець такую палітыку мусіць прыходзіцца так: салодкія абецанкі затым былі дадзены, каб горкая аннэксыя беларускай зямлі ня вызвала вялікага скандалу.

Адна з газэтаў, якой мы дагэтуль ня лічылі анэксыяністычнай, зьмяшчае адчот аб Гарадзенскім «сэйме»... «людовым». «Сэйм гэты, скліканы і праведзены «эн-дэкамі» меў мэтаю, як гаворыцца ў павестцы разсыланай па вёсках, «далучэньне Гарадзеншчыны да Польшчы». Ен выказаўся за такое далучэньне і навет больш таго—за тое, каб гэтую справу развязаў Варшаўскі Сэйм.

Гэта ёсьць саўсім выразнай аннэксыяй, але тым часам і паважаная п. п. с-оўская газэта і прадстаўнікі вайсковыя, якія хаця-б ex officio павінны-б стаяць на грунце адозвы свайго Начальніка, спаткалі гэты «Сэйм» вельмі прыхільна.

Быць можа, што на гэты раз газэта захоча растлумачыць гэты факт непаразуменьнем, але такое непаразуменьне спатыкаецца ўжо ня першы раз. Ня так даўно адна з варшаўскіх газэтаў таго-ж напрамку зьмесьціла карэспандэнцыю з Вільні (як кажуць, пісаную у Варшаве), поўную інсінуацый пад адрасам беларускага руху і яго дзеячоў. — Такія непаразуменьні наводзяць нас на думку аб тым, чаго мы можам спадзявацца ужо ня толькі ад правіцы, але і ад некаторых кругоў лявіцы.

Пакрысе туман разьясьняецца. Супакоіўшы нашую асьцярожнасьць пекнымі словамі, няшчырымі абецанкамі, скарыстаўшы яшчэ з нашых даверчывых словаў у Парыжы («глядзіце, як яны нас любяць!») ад нас забяруць зямлю нашую і забяруць назаўсёды. Так, як прусакі ў ўсходніх краёх сваіх, даўней польскіх (дзіўна што навет назва—Ziemie Wschodnie—гэта замест—Litwa święta Сырокомлі і Міцкевіча—як бы ператтлумачана з нямецкага) багатых і «плодных» (гэта іх асаблівая плоднасьць!) сялян з пад Пазнані і Кракава пераселяць у нашую няшчасную зруйнаваную Гарадзеншчыну. Тыя пэўне яшчэ пабагацеюць і будуць яшчэ больш «плоднымі», а наш беларускі селянін, седзячы цяпер на пажарышчах, без каня, бяз плуга, без насеньня, бяз кутка свайго — пойдзе парабкам служыць да новых «паноў». Але-ж, паноў! Прэце-ж і гаварыць яны з парабкамі сваймі «па-панску» будуць.

З галодным безабаронным чалавекам можна што хочаш зрабіць. Хіба вы ня чулі, як у часе голаду людзі жэрлі мяса сабе падобных? Што зробіць нешчасны гарадзенскі селянін-бежанец, апынуўшыся на такім „сэйме" ў Горадні? Кругом паны і гэнэралы, усё наладжэна так, што і не патькніся пярэчыць. Тут і тыя ёсьць, што муку з за мора прысылаюць—у аднэй кумпаніі з панамі. А дома галодныя дзеці траву ядуць. І стада людзкае падымае ў гару рукі па заданаму знаку, ня ведаючы, што гэтым падняцьцём прадае Бацькаўшчыну, прадае сябе і дзяцей сваіх у няволю. Але найшоўся, кажуць, *адзін чалавек* (!) і на тым «сэйме», які насупроць тлуму адзін стаў і падняў руку проці. Гэта ужо лепей Той адзін, хто пайшоў проці тлуму, гэты тлум павядзе ўсьлед за сабою.

Пачынаем цешыцца малым. Абецанкамі вялікіх людзей цешыцца ня будзем. Бо ведаем, што ашукаемся. Трэба глянуць праўдзе у вочы.

У тым самым часе, як адна рука пісала аб самаадзначаньні земляў Вялікага Князьства Літоўскага, другая гэтыя землі пакрыху клала у сваю кішэню. Грунтуючыся, ведама, на «жаданьнях людначасьці», праз сябе сфабрыкаваных. Праўда у нашых заходніх суседзяў неяк заўсёды так бывала, што правая рука ня ведае аб тым, што робіць левая. Але, здавалася б, чым тут мы, староньнія людзі вінаваты і чаму іменна мы заўсёды на гэтым «непаразуменьні» церпім?

Адрэзалі ад Беларусі (і відаць лічуць, што на заўсёды, бо навет выбары у сойм Варшаўскі правялі)—паветы чыста-беларускія (з 1$^0/_0$ палякаў подлуг польскай статыстыкі *)) як Сакольскі, Берасьцейскі, альбо з аграмаднай пераважаю беларускай людначасьці, як Бельскі і Беластоцкі. Цяпер прыйшла чарга на Горадню. Сфабрыкавалі «сэйм», і Горадня далучана (павет мае 5$^0/_0$ палякоў). З газэтаў відаць, што гэтае-ж самае падгатаўляецца і навакол Вільні. У Парыжы гэтая грубая фальсіфікацыя будзе названа—плебісцытам.

Аднак мы усёж надзеі ня трацім. Мы верым, што наш вялікі народ і жабрацкія шаты надзеўшы ня страціць сваёй людзкай годнасьці. Ды і час не такі. Сілаю рэчаў мусяць лічыцца самыя непераборлівыя у спосабах людзі з тым, што скажуць аб іхных чынах іншыя, што скажа сьвет, а навет—што скажа сусьветная дэмократыя. Скінуўшы путы імпэрыялізму ідзець ця пер яна, пані будучага веку, наперад да свайго пасаду, а гісторыя перад ёю раўнуе дарожкі. Яна то ужо пачуе голас і беларускага народу, бо зрэшта, чым ён горшы ад тэй жмені чужаземных спэкулянтаў, якія хочуць сесьці яму на шыю? А гэтыя паны будуць мець дачыненьне ужо не з маўклівю массаю нявольнікаў, як гэта было даўней! О, не! Барацьба за нашую зямлю будзе цяжкою і для вас, паны анэксіяністы!

Л. Б.

*) Romer—Rocznik statystyczny.

АПОШНІЯ НАВІНЫ.

Весткі Польскага Генеральнага Штабу.

Фронт Галіцыйска - Валынскі. У Усходняй Галіцы. бойкі ідуць далей. На Валыні непрыяцель два разы атакаў нашае перадмастовае укрепленьне у Рафалаўцы. Атакі адкінуты, вораг пабег уцякаць без парадку.

Фронт Палескі. Апроч звычнай дзяяльнасьці артылерыі і ўзьведных патроляў—бяз зьмены.

Фронт Літоўска - Беларускі Бяз зьмены.

Дзьве душы.

Повесьць.

I.

Памешчык сярэдняй заможнасьці пан Абдзіраловіч заўдавеў у 1890 годзе дужа трагічнэ.

У адну душную, цёмную летнюю ноч варочаўся ён з жонкаю дамоў з баля, на якім гуляла усё павятовае шляхецтва.

Баляваньне было вялікае. Шампанскае лілося, як рака. Клум, гоман, грыменьне прывезенага з N. аркестра далёка нясьліся з ярка асьветленага панскага палаца па старынному заглохламу парку, насаджанаму рукамі падданых за каралём Панятоўскім, пераляталі заплытае возера з шумячым чаротам і трапетна шэпчучым у-ноччы трасьнікам, каціліся, засмутнела слабнучы, цераз сонны фруктовы сад і канаві на дварох сьпячай вёскі.

Сярод агульнай нясудзержнай весялосьці і скокаў, пад налезаньнем начы і музыкі, маладую, нярвовую паню зьняцейку агарнуў незьясьнімы сум, і яна вельмі напужала мужа, настойліва бажала зараз-а-зараз ехаць дамоў, дзе аўстаўся іх першачок, трох месяцаў Ігналік.

— Але-ж, дуся,—уставаў з-за картэўнага століка, прабаваў разсеяць прадчуцьці аб няшчасьцю агорчаны панмуж,—яшчэ гэтак рана... Усё спакойна... У нас сыйшлася добрая партыя...

Паня раптам уся задрыжэла. Сьлёзы пырснулі з воч і абпяклі яго руку.

— Ігналік мой!.. Ігналік... Барджэй дамоў, да яго...

Дзіўнай трывозе і клопату маладэй жонкі баляваньнікі надта не падзівілі і бяз думак гулялі аж да шэрай гадзіны раньня, калі мужыкі, схапіўшы косы, беглі ў макраватай імгле золку на сенажаць і прыкра чулі на ходу слабнучыя гукі паньскай гульні.

А накановане прадчуцьцё не ашукала яе: сярод чорнай цямноты, у Чортавым Барку, а поўначы на іх бяз меры сьмела напалі імсьлівыя людзі і бяз сьледу уцяклі.

Коні паціху і асьцярожна пераступалі па дарожнаму лесавому карчэўю, вадзілі вушмі і чуючы пырскалі. Фаэтон гоцаў і гутаўся. У няцямлівай дрыготцы прытулілася да мужа паня.

Нешта крэхнула, штосьці зашумела... І блізютынька ў лесі, каля дарогі дзіка гэйкнулі, схапілі коні за паводзьдзе і першы раз дзіўна і голасна вухнулі ў лесавой нямой цішы калом па будцы фаэтона, прабілі яе.

Другі раз меркавалі пану і далі ў вісок яго жонцы.

Коні ірваналіся на-дыбкі і быццам шалёныя паляцелі. Жудасна, як зьвер, равеў здурнелы пан, сьціскаў ліпкімі ад крыві пальцамі халадзеючы бязвольны труп. Хурман зьнямеў ад страху і сударжна упянаўся нагамі, намагаўся, каб не зваліцца з казлоў, не адарваць абкручаных вожкамі рук.

— «Свободное Слово» падае вестку з Парыжа, што у бліжэйшыя дні Француыя, Англія, Амэрыка і Італія пашлюць дыплёматычныя місыі да ураду Колчака.

— «Русская Армія» піша, што войскі Колчака бьюцца цяпер за Орэнбург, перайшлі р. Вятку, схапіліся з ворагам на ўчастку Бугульмы і распачалі бойкі на ўчастку Белебея і блізка ст. Прыютова.

— „Daily Herald" зьмешчае радыотэлеграму з Масквы, што у зьвязку з прызнаньнем Колчака Коаліцыя мяркуе прыслаць яму у дапамогу вялікую японскую армію.

— Водле вестак бюро Рэйтэра, армія Денікіна пабіла на паўдні рускую бальшавіцкую армію і пратурыла яе на 50 міль за Дон. Денікін цяпер за 60 міль ад Царыцына. Англія дала яму на 17 міл. хунт. стэрлінгаў амуніцыі, самалётаў, танкаў і інш.

— Чакаюць скорага злучэньня арміяў Денікіна і Колчака.

— У прыватнай гутарцы Клемансо быццам-то сказаў, што першым заданьнем хаўрусьнікаў пасьля падпісаньня міру будзе зьніштажэньне рускага бальвізма.

— Варшаўскія газэты пішуць, што Антанта мяркуе зрабіць граніцу у Галіцыі па лініі Броды—Тарнаполь—Станіславаў. Зямля на ўсход ад лініі пойдзе да Украіны.

— Забастоўка у Парыжу у транспартовай прамысловасьці скончылася.

— У Вене даведаліся, што камуністы 15-га чэрвеня рыхтаваліся захапіць ўладу. На гэта вянгерскія камуністы далі ім нібы-то колькі міліёнаў. Паліцыя у-ночы на 16 га чэрвеня арыштавала 130 камуністаў. Тады згуртавалася больш за 15 тысяч чалавек і пайшлі вызваляць іх. Пачалася вялікая страляніна. Есьць шмат забітых і зраненых. Калі на бок камуністаў перайшоў адзін батальён войска, ўрад у безнадзеінью загадаў выпусьціць арыштаваных. Іх з трыумфам панесьлі на сход, дзе яны пачалі ізноў падбухторываць проці ураду. Урад трымаецца.

— У Празе 14-га чэрвеня былі вялікія дэмонстрацыі камуністаў. Была страляніна. Есьць зраненыя.

— З прыгоды незадач чэскай арміі на вянгерскім фронці міністр абароны Клофач просіць зволіць яго.

— Маршал Фош ультыматыўна вымагаў ад немцаў, каб пакінулі перашкаджаць перавозцы арміі Галлера. Немцы паслухалі.

— «N. Fr. Presse» паведамляе, што адказ Антанты на контрпрапазыцыю Нямеччыны мае гэтакія артыкулы: 1) Вымаганьне тэррыторый Саары, польскіх тэрыторый на ўсходзе і ў пытаньню аб Гданску адхілены. Згодзіліся толькі на плебісцыт у Верх. Сілезіі з тым, аднак, што ён будзе зроблен пад кантролем Лігі Народаў цераз 2 гады пасьля таго, як пяройдзе да палякоў. 2) У пытаньню аб выплаце за шкоды прыняты германскі пагляд.

Будуць абмяркованы і зацьверджаны кошты, якія дастане сабе за страты Францыя. Кошты на адбудову Францыі і Бэльгіі абмяркованы Лігай Народаў.

Дэкларацыя

Беларускай Партыі Соцыялістаў-Рэволюцыянэраў, даложаная на Беларускім Зьездзе у Вільні 10-га чэрвеня 1919-га году.

Замучаны і абяздоляны беларускі працоўны сялянскі народ, пасьля векавога гнёту і няволі, паўстаў да новага жыцьця. Парваўшы ланцугі рабства, гвалту і зьдзеку, ён голасна загаварыў аб сваім праве на вольнае незалежнае дзяржаўнае жыцьцё.

Адвечныя ворагі беларускага працоўнага народа — польскія паны і маскоўскія жандармы, праз сотні год яго уціскаючы, рабілі спробы, каб зьнішчыць у ім самабытнае нацыянальнае «я», рабілі спробы асіміляцыі.

Не зьмянілася фактычнае палажэньне справы, калі на месца маскоўскіх царскіх жандармаў сталі маскоўскія «камуністы», каторыя, ідучы пад лёзунгам прызнаньня права на вольнае нацыянальнае самаазначэньне усіх прыгнецяных народаў, у гэты самы момэнт усімі спосабамі стараюцца сьцерці беларускае нацыянальнае жыцьцё, уводзячы ўсюды маскоўскі камісарадзяржаўны рэжым.

Гэтак робіцца ува ўсіх частках бальшавіцкай акупацыі усходняй Беларусі.

Ня лепей стаіць справа і ў заходняй частцы Беларусі, дзе народ стогне пад пятою польскай клерыкальна-імпэрыялістычнай акупацыі.

Аднолькава стогне народ, як пад бальшавіцкай, так і пад польскай акупацыямі. Аднолькава перапоўнены турмы сынамі беларускага працоўнага сялянства, як у Смаленску, так і Кракаве.

У сваёй адозве да народоў Літвы і Беларусі Начальнік польскіх войск Язэп Пілсудзкі кажа, што ён прыйшоў у наш край не як заваявацель, а толькі як збаўца ад бальшавізму, што ён нясе вольнасьць і брацтва беларускаму працоўнаму народу.

Але гэта ёсьць толькі пекныя словы, — жыцьцё паказывае зусім што-небудзь іншае.

Польская ваенная акупацыя роўна нічым ня рожніцца ад . . . . — яны аднолькава зьяўляюцца ворагамі беларускага працоўнага народу, ўво-

---

Сонныя птушкі неспакойна, нездаволена трапыхалі крыльлем у макушках сярод навіднага ў чарноце вецьця.

...Ігналік астаўся нядужы сірацінка. Пан Абдзіраловіч атупеў з гора і злабы на падазрываных забойцаў з вакалічных сялян, забіўся пасьля хаўтур у габінэт з каньяком і цыгарамі, здаецца зусім забыўся аб быцьцю дзіцёнка.

Верныя слугі узялі ў панскі двор мамку з далёкай вёсачкі, а з ёю і яе дзіцёнка-хлопчыка, панічовага блізка што аднадзёньнічка.

У дзяціным пакойчыку паставілі яшчэ адну калыску, насьпех зьбітую дваровым сталяром і надта нявыгодную побач з прыгожанькай люлечкай паніча. Але-ж абодвы дзіцянёткі былі амаль неаднолькавыя: ...

— Еж, пі, ні аб чым не клапаці! — сказаў неяк раз пан мамцы; — толькі дзяцей пільнуй ласкі ў цябе: не рабі няроўнасьці ў дзяцёх, калі будзеш карміць і даглядаць.

Сказаў і ўзноў забіўся у габінэт.

Маланьня была ціхая, маўклівая, але разумная і рахманая баба, жонка здадзенага у салдаты і ў скорым часе памёршага там мужыка, і прыйшлася як-раз да новага жыцьця.

Добра гадаваліся хлопчыкі. Ігналік падымаўся на ногі дужым і харошым мальцом. Трошку слабейшы і цішэйшы быў Маланьнін Васілёк.

Дзеці дружылі, бавіліся разам, гулялі, як браткі, слухалі Маланьніны казкі і не хацелі спакідацца, калі прывязьлі ў двор паважнага настаўніка ў лаўгім чорным сурдуце і акулярах, каб вучыў паніча пісьменству.

Нянька любіла свайго панічочка нязвычайна. Здавалася, яна любіць яго болей, чымся роднага сына.

І дзіўныя чуткі папаўзьлі былі ў далёкай вёсцы, але, добра, да пана ніякае дзейканьне адтуль не дахадзіла.

І ён гардзіўся Ігнасём, чуў у ім сваю белую костку і сінюю кроў, сваю пароду.

Толькі адзін раз, адзін нядобры мамэнт быў, здалося Маланьні, як быццам пан занадта доўга і пільна а пільна углядаецца ў Ігналька і на вялікую карціну на сьцяне, дзе быў намалёваны сам і з нябошчыкам жонкаю...

Васілёк, каб хацеў, мог-бы выйсьці на панскага лакея, кухара ці навет аконома, адылі матка, як слова наўмысьля, выдаляла яго ад сябе, і як дайшоў сямёх гадкоў, хлопчык бегаў падпаскам у старога Яромы, пасьвіў авечкі.

Яна давала яму, сустрэўшыся, смачныя гасьцінцы з панскага ужываньня, але была стродкая. Яна ня любіла, калі ён вельмі часта залучаў у панскі дом і уважала бачыць яго ў людзкой хаце абу ў будцы ў дзеда Яромы за фруктовым садам на папасе.

М. Гарэцкі.

(*Далей будзе*).

дзячы ўсюды рэжым, які нагадывае сабою рэжым. . . . .

Працоўнае сялянства тэрорызована. Прадажная польская буржуазная прэсса, якая атрымлівае дапамогу ад польскага ўраду, вядзе агітацыю аб прылучэньні Беларусі да Польшчы, ... каб толькі падтасаваць праўдзівае народнае беларускае жаданьне.

Б. П. С. Р., стоячы на грунце незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі і разглядаючы гэты прынцып, як адзін з этапаў барацьбы за права на свабоднае нацыянальнае самаазначэньне беларускага народу, заклікае ўвесь працоўны народ цесна гуртавацца пад штандарам партыі.

. . . . заклікае працоўнае сялянства арганізаваць свае валасныя, павятовыя і губэрскія беларускія працоўныя Рады.

Няхай жывуць Беларускія працоўныя Рады!

. . . .

У Вільні.

Беларускі хор.

Палкоўнікам Родштэйнам арганізуецца беларускі нацыянальны хор. Быць рэгентам запрошаны паручык Вержбаловіч. На арганізацыю хора палк. Родштэйн дае са сваіх коштаў 5.000 руб.

Рускае Сабраньне.

Статут Рускага Сабраньня і каапэратыва пры ім, ня дужа даўно пададзены на зацьвярджэньне, пакуль што польскай ўладаю не зацьверджаны і будзе пераапрацаваны.

Вільня—Горадня.

У гэтых днях на ўчастку Вільня — Горадня аднаўляецца рух паяздоў цераз Ораны.

Цукар.

З 20-га чэрвеня будзе выдавацца цукар па 1 хунту на чалавека (з 2-х хунтаў за май).

У страўнях.

З падвозам мукі аднаўляецца даваньне «заціравай» стравы.

Віленскі унівэрсытэт—польскі.

«Виленскій Курьеръ» піша: «Як ведама, камэндант Я. Пілсудзкі назначыў ужо колькі прафэсароў у віленскі унівэрсытэт, які адраджаецца. Як нам падаюць да ведама, большасьць гэтых прафэсароў, а таксама прадстаўнікі польскага міністэрства асьветы, стаяць на тым пункце зроку, што унівэрсытэт у Вільні павінен захаваць выключна польскі харектар. На чарзе пытаньне аб тым, у якой мове будуць чытацца усе бяз вынятку лекцыі ў унівэрсытэце».

Беларускае выдавецтва.

Беларускаму Выдавецкаму Таварыству патрэбны карэктары і карэктаркі. Заробак ня меней за 1000 марак у месяц забязьпечаны. Вымагаецца дасканальнае веданьне беларускага правапіса водле граматыкі пр.-доц. Б. Тарашкевіча і добрая агульная адукацыя. Спытацца ў рэдакцыі „Белар Думкі“.

Апрача гэтага, Выдавецтву патрэбны спрактыкаваныя перакладчыкі з рускай, польскай і інш. мовы, а таксама машыністкі, калі ўмеюць друкаваць лацін. і кірыліцаю.

Сяброў і сябровак, укладаючых школьныя падручнікі, Выдавецтва вельмі просіць экстрэнна паведаміць яго, колькі чаго зроблена, а маючых ахвоту дапамагчы ў гэтым ці узяць на сябе нейкую работу занесьці свае адрэсы.

Падручнікі у беларускай мове.

«Вилен. Кур.» піша, што прадстаўніком беларускага афіцэрства п. Кальвейтам распачата праца па перакладаньню на беларускую мову чужаземных і расейскіх пндручнікаў, падмог і вайсковых статутаў, з каторых будуць карыстаць пры фарміраваньню баявых ядынак.

Беларускія афіцэрскія курсы

«Віл. Кур.» піша, што Беларускай вайсковай камісіяй апрацоўвацца праэкт арганізацыі афіцэрскіх курсаў.

Сярод ліцьвіноў.

15-га мая адбыўся сход віленскіх ліцьвіноў. Сход паслухаў даклады Літоўскага Камітэта аб яго дзеяльнасьці і аб сучасным палітычным палажэньню на Ліцьве. Сход прыйняў колькі рэзалюцыяў аб еднасьці усіх ліцьвіноў і веры літоўскаму ураду. Сход паслаў прывітаньні літоўскаму прэзыдэнту Сметоне, літоўскім міністрам, Тарыбе і галоўнаму камандуючаму літоўскай арміі ген. Жукоўскаму.

З усіх старон.

ЛІЦЬВІНЫ і ПАЛЯКІ.

Старшыня рады міністраў час. літоўскага ураду напісаў літоўскай дэлегацыі у Парыжу ліст для Коаліцыі. Старшыня піша:

«Есьць ведама, што палякі, пасуваючыся у глыб Літвы на захад ад Вільні, дзе зусім няма бальшавікоў, акупіравалі часткі валасьцёў Кашадарскай і Оліцкай. Урад Літвы пазбаўлены магчымасьці мабілізаваць у гэтых мясцох насяленьне для змаганьня з бальшавікамі. З гэтай прычыны прашу дэлегацыю зрабіць суналежныя крокі перад урадамі Коаліцыі, каторыб загадалі нешта на тое, каб палякі:

па 1-му, не пераходзілі на захад ад Горадні зялезна-дарожнай лініі Ораны — Вільня і на паўдзён дэмаркацыйнай польска-нямецкай лініі усьцяж Аўгустоўскага канала і

па 2-му, заключылі умову з урадам Літвы з мэтаю утрыманьня часов. дэмаркацыйнай лініі паміж літоўскай і польскай армiямі.

ПРАДСТАЎНІКІ ПАЎНОЧНАЙ АРМІІ У КОЎНЕ.

З прыгоды надрукаванай у № 20 «Бел. Дум.» весткі, пярэдрука аб тым і дадатка у № 64 і 65 «Свободнаго Слова» мусім адзначыць, што вестку аб прадстаўніках паўночнай арміі дастала рэдакцыя з Коўны ад беларускага прэсс-бюро пры літоўскім урадзе, і што у Коўне ніякага беларускага ураду няма, а ёсьць урад літоўскі з міністэрствам беларускіх спраў, аб чым ня можа ня ведаць як „Свободн. Слово“, так і той, хто просіць яго палаць да агульнага ведама дадатак у № 65-м гэтай газэты.

СПОР ЗА АДРЫАТЫКУ.

Адно з труднейшых пытаньняў, над разьвязаньнем каторага без вялікага пасьпеху працуе мірная конфэрэнцыя у Парыжу, гэта—пытаньне аб будучай доле пабярэжжаў Адрыатыцкага мора. Тут зьбіліся інтэрэсы Італіі, з аднаго боку, сэрбаў і паўдзённых славянаў, маючых паддзержку ад прэзыдэнта Вільсона, з другога боку.

Італьянская дыплёматыя, каторай трэба лічыцца з вялікай оппозыцыяй Амэрыкі, прымушана была адмовіцца ад прычэпак да важнага комерчацкага порту Фіумэ і згодзіцца, каб горад гэты з ваколіцамі зладжыў самастойнае гаспадарства, ў урад каторага павінны уваходзіць два італьянцы, адзін вянгер і адзін тамтэйшы ураджэнец.

У далейшым заграничныя газэты паведамлялі аб новых уступках Італіі, на грунце каторых меўся быццам-то разьвязаньне усяго адрыатычнага пытаньня ў агуле. Аднак, гэтак далёка міратворчыя стараньні мірнай конфэрэнцыі яшчэ не зайшлі, і на мінулым тыдню італьянская дэлегацыя у Парыжу офіцыяльна заявіла, што усе весткі газэт, паміж іншым — аб адмове італьянскага ураду ад горада і ваколіц Себеніко, пазбаўлены усякага грунту.

Як пісаць у газэту?

Надта добра, што у „Белар. Дум.“ почалі пісаць сяляне з вёскі, як з пачатку пісалі глаўным чынам працоўныя гарадзкія інтэлігенты і работнікі.

Надта добра, што супрацоўнікамі гдзэты робіцца усе верныя сыны і грамадзяне Беларусі ад прафэсара і пісьменьніка да земляроба і работніка.

Для тых, хто саўсім незнаёмы з пісаньнем у газэту, хачу сказаць, што пісаць трэба аб усім-чыста, што дзеецца на сьвеце, але уважаючы на велічыню газэты мусім пісаць аб глаўнейшым і пільнейшым у гэты дзень.

Пісаць трэба сьцісла, каротка, голыя факты.

Пісаць трэба з аднаго боку ліста паперы і *чытальна*, каб людзі не марнавалі дарма часу і не псавалі вочы.

За надрукаванае газэта плоціць грошы.

Даўныя дапісчыкі мусяць, ведама, пісаць па правапісу Тарашкевіча.

Супрацоўнік.

Рэдактар і выдавец У. Знамяроўскі. Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Стефанаўская, 23.